

Psykologer för mödrahälsovård och barnhälsovård

Nationell målbeskrivning för psykologer för mödrahälsovård och barnhälsovård

Antagen 2007-09-21, senast uppdaterad 2023-09-28

Värdegrund

Alla barn har rätt till goda och trygga uppväxtvillkor.

Verksamhetsmål

Ur ett folkhälsoperspektiv främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos späda och små barn. Målgruppen är blivande föräldrar, föräldrar och barn fram till start i förskoleklass samt personal inom mödrahälsovård (MHV) och barnhälsovård (BHV).

Övergripande strategi

Verksamheten tillför primärvård, samverkanspartners och allmänheten ett psykologiskt perspektiv på föräldraskap och barns behov och utveckling.

Arbetsätt

Metod och inriktning ska vara i nära samklang med programmen för MHV och BHV.

Arbetet karaktäriseras i hög grad av ett eklektiskt förhållningssätt där val av insats sker i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

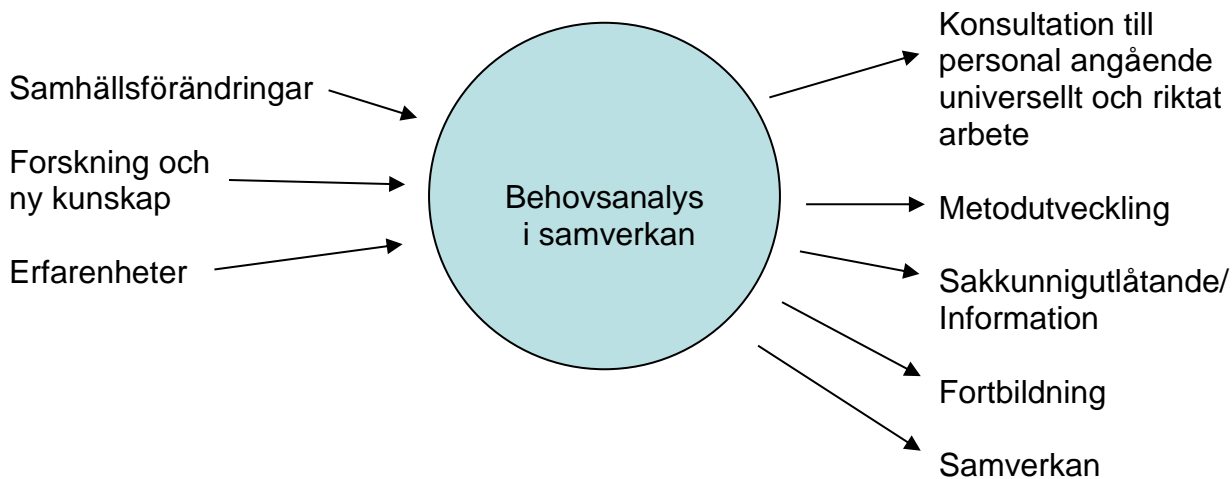
Arbetet sker genom att i konsultation och samarbete tillföra psykologisk kunskap till personal inom MHV och BHV.

Arbetet sker även via främjande, förebyggande och behandlande insatser till blivande föräldrar, föräldrar och barn fram till start i förskoleklass.

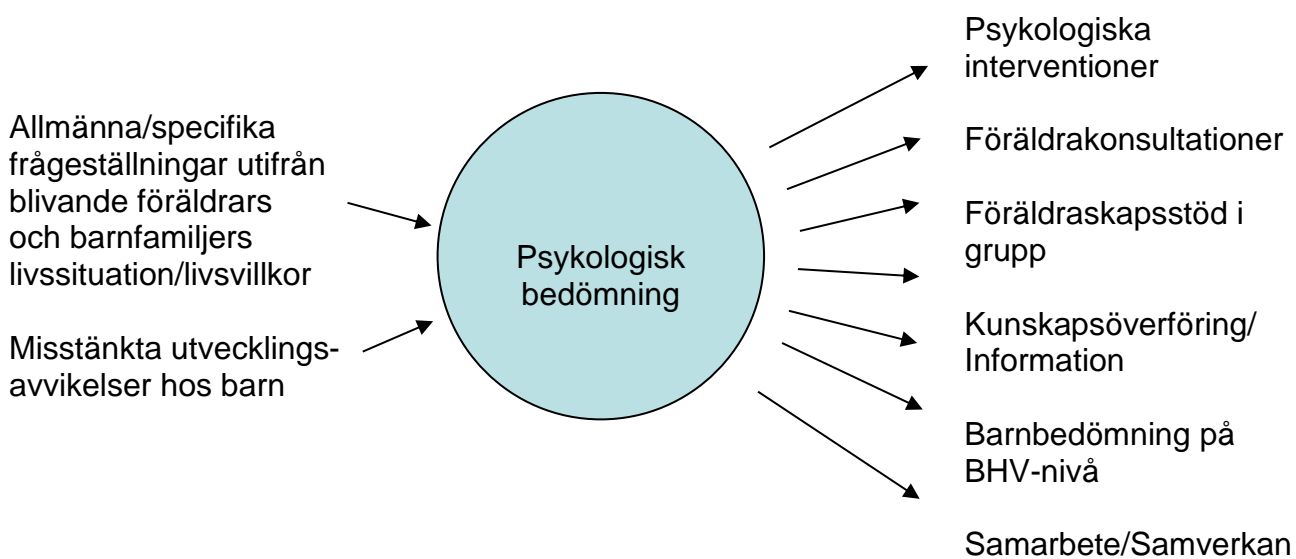
Utgångspunkten är ett salutogent förhållningssätt där skyddsfaktorer stärks genom hög tillgänglighet med tidiga och i huvudsak korta insatser.

Uppdrag för psykologer för mödrahälsovård och barnhälsovård

Hälsofrämjande och förebyggande insatser inom verksamhet

Hälsofrämjande och förebyggande insatser för individ och familj

Arbetsuppgifter

Hälsofrämjande och förebyggande insatser inom mödrahälsovård och barnhälsovård

Konsultation till personal angående universellt och riktat arbete

- Tillfälle att reflektera över det egna arbetet
- Ökad kunskap
- Ökad skicklighet
- Bidra till att behålla ett professionellt arbetssätt
- Diskussion angående handläggning av enskilda ärenden

Metodutveckling

- Revision av lokala riktlinjer och rutiner
- Initiera och implementera nya arbetsmetoder
- Uppföljning och utvärdering
- Föräldraskapsstöd i grupp

Sakkunnigutlåtande/information

- Expertutlåtanden
- Remissinstans
- Påverka samhället i en för barnfamiljer gynnsam riktning

Fortbildning

- Kartlägga fortbildningsbehov
- Planera fortbildning
- Arrangera och genomföra fortbildning
- Förmedla ny kunskap

Samverkan

- Verka för god samverkan samt vidareutveckla samarbetsformer internt och externt

Hälsofrämjande och förebyggande insatser för individ och familj

Psykologiska interventioner

- Bedömning
- Behandling

Föräldrakonsultationer

- Vägleder i upplevda problem kring barnet
- Vägleder i upplevda problem i föräldraskapet

Föräldraskapsstöd i grupp

- Föräldragrupper inom MHV
- Föräldragrupper inom BHV
- Initiera och delta i riktade föräldragrupper

Kunskapsöverföring /information

- Kontakt med media
- Öppna föreläsningar

Barnbedömningar på BHV-nivå

- Utvecklingsanamnestiskt samtal
- Observation utveckling/samspel
- Utvecklingsbedömning

Samarbete/Samverkan

- Interna aktörer
- Externa aktörer

Vidareremittering

Villkor för verksamheten

Riktlinjer

Verksamheten ska utgå från det övergripande samhällsuppdrag, de riktlinjer och de metoder som givits till mödrahälsovården och barnhälsovården genom bl a:

"Konventionen om barns rättigheter". FN, 1989

"Kvalitetssäkring av barnhälsovården. Att skydda skyddsnetet" Socialstyrelsen, 1994:19 *Ej sökbar på nätet*

"Stöd i föräldraskapet". SOU 1997:161

"Föräldrastöd – en vinst för alla" SOU 2008:131

"Barnhälsovårdens betydelse för barns hälsa - en analys av möjligheter och begränsningar i ett framtidsperspektiv", A State of the Art Document, Medicinska forskningsrådet (MFR), 1999

Patientlagen (2014:821) Socialdepartementet, 2014

"Vägledning för barnhälsovården" Socialstyrelsen, 2014

"Hälso-och sjukvårdslagen" (2017:30)

"Mödravård, sexuell och reproduktiv hälsa" ARG-rapport 76, SFOG, 2016 (redigerad 2018)

"God och nära vård" SOU 2019:29

"Börja med barnen! – Sammanhållen god och nära vård för barn och unga" SOU 2021:34

"Graviditet, förlossning och tiden efter. Nationellt kunskapsstöd. Socialstyrelsen, 2022.

"The First 1000 Days in the Nordic Countries" Folkhälsomyndigheten, 2022

"Yrkesetiska principer för psykologer i Norden". Sveriges Psykologförbund, 2023

"Rikshandboken i barnhälsovård" webbsida <https://www.rikshandboken-bhv.se/>

Primärvårdens strategiska mål och gemensamma värdegrund.

Verksamhetsbeskrivning för lokal barnhälsovård

Verksamhetsbeskrivning för lokal mödrahälsovård

Psykologens behörighet och kompetens

Legitimerad psykolog med fördjupade kunskaper i konsultationsmetodik, utvecklingspsykologi, graviditetspsykologi, föräldraskapets psykologi, hälsopsykologi och psykoterapeutiska och samspelsfrämjande metoder anpassade till mödrahälsovårds- och barnhälsovårdsarbete.

Psykologen ska kunna göra barnbedömningar på BHV-nivå.

Förutsättningar

- **Psykologresurs.**

I Socialstyrelsens utredning "Skydda skyddsnetet" (1992) beräknades barnhälsovårdens behov till 1 heltids psykologtjänst för ett underlag på högst 3000 barn. Där mödrahälsovård ingick i uppdraget blev behovet högst 2000 barn och 300 gravida per tjänst eftersom arbetet inom mödrahälsovården bör uppgå till minst en tredjedel av arbetstiden. Detta gällde för den genomsnittliga befolkningen. Skillnader i befolkningsstruktur som påverkar behovet av antal psykologtjänster i nutid är bl a geografisk utsträckning, socioekonomisk karaktär och omflyttning i området, hög andel utlandsfödda föräldrar, låg utbildningsnivå samt antalet BMM, BVC och antalet anställda bm resp BHV-ssk. I övrigt bör resursen avvägas mot verksamhetens lokala uppdrag, då olika arbetsuppgifter tar olika mycket tid.

Generellt har uppdraget utökats avsevärt sedan utredningen genomfördes. Detta behöver beaktas av uppdragsgivaren för en balans mellan resurs och uppdrag.

- **Extern handledning.**

Arbetsituationen karaktäriseras i allmänhet av hög belastning och mycket ensamarbete med stort eget ansvar. Frågeställningarna har stor bredd och berör viktiga aspekter av människors liv. Det kräver kunskap, flexibilitet, ett gott bemötande, empati och förmåga till samarbete med olika professioner. Extern handledning med person utanför den egna verksamheten ger stöd i att behålla sin professionalitet och främjar ett hållbart arbetsliv.

- **Egen kompetensutveckling.**

Forskningen om förutsättningar för späda och små barns gynnsamma utveckling går nu snabbt framåt, samtidigt som förutsättningarna för familjelivet förändras på samhällsnivå. Detta kräver fortbildning även för en erfaren MHV/BHV-psykolog.

- **Mandat att delta i kollegiala nätverk.**